Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

LE DIRECTEUR GERANT:

NĂM THỨ BẢY SỐ 620 — MỘT SỐ NĂM XU — 癸酉年 七月十三日 — NGÀY THỨ BẢY 2 SEPTEMBRE 1933

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° A.2134

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BẢO QUÁN
Số 123, đường Thông-Ba, Huế
Giây-thép nói: số 62
Giây-thép: TIENGDAN HUẾ

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP		NGOẠI QUỐC	
Một năm	6$00		8$00
Sáu tháng	2.80		4.50
Ba tháng	1.50		2.50

Mua báo phải trả tiền trước. Thư và mandat gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng xin thương nghị trước.

Uống nước phải biết cái nguồn nó.

Ý-KIẾN ĐỘC GIẢ

QUỐC-VĂN TA ĐÃ LÌA HẲN CHỮ HÁN ĐƯỢC CHƯA?

(Chữ Hán cũ và chữ Hán mới)

« Cái gì không thích thì không sống còn được », ấy là cái lệ chung trên cuộc thiên diễn đào thải.

Chữ Hán ở xứ ta, trên vài ba mươi năm nay, đã sa vào cái cõi « không thích », nghĩa là từ tây học truyền sang, lại có chữ quốc ngữ thông hành thì cái chữ cũ rích kia không ai xem ra gì nữa. Trên đã không dạy, dưới lại không học, thì nó còn ra cái gì, chỉ là đồ xưa trong viện tàng cổ, gác vào một xó: chính ở Hà-thành là đất mang cái tiếng « ngàn năm văn vật » mà sách vở chữ Hán phần nhiều đã cung tài liệu cho hàng lọng hàng mã; ở đất Huế đây là nơi thủ phủ một nước, làm trung tâm điểm cho nền lễ giáo văn học trong nước, mà thử tìm một quyển Kinh-thi hay là Luận-ngữ, đi khắp trăm nhà mà không sao tìm ra. Cái mạt kiếp chữ Hán đã rõ ràng, ai cũng trông thấy, không phải nói nhiều.

Chữ Hán đã là không thích, phần đông đã khinh rẽ và ghét bỏ, không những cho là vô ích mà lại xem như là có hại. Như vậy đáng lẽ nó tuyệt giao với học giới văn giới xứ mình mà tiêu mòn đến hết mới phải. Vậy mà xét trên thực tế thì thấy cái dây dăng dính kia nó vẫn buộc chúng ta một cách bền chặc, mà thế lực ngầm ngầm của nó vẫn cùng đi với quốc văn, chưa lìa hẳn ra được, là vì lẽ gì?

Hiện ở xứ ta, công văn khế khoán cùng sự giao tế trong dân gian, cho đến các nhà nghệ thuật: thầy thuốc, thầy địa, thầy chùa, cùng tế lễ nọ kia, số đông còn dùng chữ Hán, chẳng nói làm gì. Chỉ nói các nhà tân học, viết báo viết sách, thường ngày hô hào cổ động: một thông dụng quốc văn, hai đào tạo quốc văn, mà ký thiệt hễ mở miệng nói ra, cầm bút viết ra, đều chan chan là chữ Hán:

Trước hết là danh từ thường dùng, thì trong 100 cái tên có đến trên 90 cái bằng chữ Hán, ngoài tên người ra, như: tân-văn, tạp-chí, tùng-san, thơ-xã, ái-hữu, thể-thao, hướng-đạo, kinh-tế, từ-thiện, dục-anh, cho đến; quảng-cáo, yết-thị, thông-báo, kinh-cáo v. v... rành là chữ Hán; thứ nữa nói về lý thuyết chánh-trị, thì những chữ: đoàn-thể, trường-hợp, chủ-quan, quan-niệm, dân-biểu, lao-động, xã-hội, giai-cấp v. v... cũng rành là chữ Hán: thậm nữa đến chữ dầu miệng trẻ con cũng không thoát khỏi chữ Hán, như: tự-nhiên, cố-nhiên, sở-dĩ, bất nhân, vô duyên, v. v...

Như vậy mà nói ghét bỏ chữ Hán, không phải là cứ cái mà húp nước, tránh cái tên mà dùng cái thiệt sao?

Kỳ giả là một người sinh vào khoảng mới củ giao thừa nầy, chữ Hán có biết một ít, sau vì tây học xô đẩy, cũng gắng sức theo đòi như ai, vẫn mang tiếng là « tân thời », thật không có ý bênh vực riêng chữ Hán, và cũng thấy rõ chỗ « không thích » của lối cựu học kia. Song bình tâm mà xét, suy nghiệm một ngày một ít, nhân cái dây dăng dính và thế lực vô hình của chữ Hán như đã nói trên, mà kỳ giả phát kiến một đều có quan hệ trong học giới ta, là phải *phân-biệt chữ Hán cũ với chữ Hán mới.*

Như trên đã nói: cái gì không thích thì không sống còn được, chữ Hán cũng không vượt ra ngoài lệ chung ấy. Bởi vậy 50 năm lại đây, nhứt là sau cuộc Nhật-bản duy tân, trong học giới người Tàu bắt chước người Nhật phiên dịch sách Tây-phương, thì chữ Hán trở ra vô số là chữ mới, mà chữ mới ấy cũng lần lượt theo con đường lịch sử địa-lý và văn-hóa dăng dính trên ngàn năm nay mà truyền sang xứ ta. Những chữ: Lao-động, xã-hội, đoàn-thể.... kể trên đều là chữ Hán mới mà không phải chữ Hán cũ xưa. Một cái chứng chắc là thử dở cả kinh truyện và sách vở của người Tàu trong tứ khố toàn thơ mà lục soát văn từ từ triều Thanh về trước, dám chắc là không có những danh từ và liên từ nói trên. Thế không phải là thứ chữ Hán mới, do thời đại mới, triều lưu mới mà xuất hiện ra sao?

Vậy đối với chữ Hán, chúng ta nên có cái quan niệm phân biệt mới với cũ kia: những cổ điển viển vông, lý tưởng trống không, cùng cái lối thêu trăng vẽ gió về lối chữ Hán cũ là không thích thì nên trừ bỏ đi; còn thứ chữ Hán mới giúp ích cho học giới hiện thời, mà nhiều chữ ta cần dùng, (thiệt không có chữ khác thay được), thì ta cứ dùng. Mà đã dùng thì cần phải biết cái lai lịch và chánh nghĩa của nó là thế nào, mới gọi là thông hiểu. Hiện chữ Hán mà thông dụng trong quốc văn ta có mấy cớ:

1) Trước kia ta có tiếng nói mà không có chữ, chữ Hán truyền sang mà mình dùng theo, nên chữ Hán đứng vào địa vị « vào trước làm chủ »;

2) Mình học văn hóa Tàu, đã trên vài ngàn năm, luân lý đạo đức do hiền-triết Tàu truyền sang lâu đời, đã thành ra của mình, như: nhân, nghĩa, lễ, trí, v. v... nhập tịch tiếng ta đã lâu;

3) Âu-hóa truyền sang, dịch Âu-tây do người Nhật dịch nhiều, mà người Nhật dùng chữ Hán mà dịch, người Tàu học theo, mình lại học theo nữa, đã thành danh từ quen dùng.

Đại loại chữ Hán mà chiếm một địa vị trọng yếu trong quốc văn là thế.

Không những chữ Hán mà thôi, quốc văn ta sau nầy, chữ Tây cũng sẽ hòn vào tài liệu rất nhiều (như «nhà ga» (gare), « bót bô-lít » (poste de police) v. v...), tất là học giới ta không có phương thế gì dưỡng bỏ những món chữ nước ngoài ra mà dám tự cao rằng: Thuần quốc ngữ ta cũng đủ.

Hiện học giới ta có một đều ngộ giải là đối với tây học thì chuyện cũ đời Hy-lạp La-mã, người ta đã gác xó đời nào, mà mình cũng tán dương rằng mới. Trái lại đối với Hán học thì những chữ mới cần dùng hằng ngày không rời ra được, chính lỗ miệng và cây bút mình, động đến là dùng mà mình vẫn không rõ lai lịch, không hiểu nguồn gốc, lại dám phô rằng: «chữ Hán vô dụng vô nghĩa». Cái lối « người lùn xem hát, nói theo sau đít người khác» đáng chán làm sao!

Kẻ viết bài nầy, không phải có ý « cầm chói » cho mấy bác đỗ già cùng quan hưu kia, song thấy rõ chỗ quan hệ trong chữ Hán cùng quốc văn, nên bày tỏ mấy đều, chất cùng các nhà cao minh trong nước.

Sử-bình-Tử

Vấn đề nước mắm độc quyền

Vấn đề «Nát chai nước mắm» ở xứ ta, nhân dân xem như một trận giặc sắp đến, không ai không lo, mà các báo bàn nói đã nhiều. Nay có tin quan Tổng trưởng thuộc địa sẽ đưa « Luật mới nước mắm » nầy sang để hỏi ý kiến các hội đồng Đông-Dương.

Ai cũng hiểu cái luật mới nầy, chỉ lợi cho nhà tư bản bán chai nút kia, mà toàn cả nhân dân xứ Đông-Dương bị lụy đến khổ.

Nước mắm là một món ăn của người Nam đã mấy trăm đời, cũng như cơm gạo. Lấy lẽ vệ-sinh mà can-thiệp vào, không khác gì can thiệp đến sự ăn cơm của người Nam. Một cái nồi đất kia có hợp vệ sinh đâu, mà thuở nay vẫn dùng nấu cơm và ăn mắm ấy mà sống? Mấy ông Hội-đồng và mấy ông Dân-biểu, tất cũng sinh trưởng trong con nhà ăn nước mắm kia, không rõ các ngài có nhớ cái lịch sử «sống» của ông bà ta thế nào không? Nếu có ông nào tán cái nút chai kín là vệ sinh, thì xin các ngài nhận riêng trong nhà mình, chớ một hai xin đứng phô rằng phần đông nhân dân chúng tôi là ưng thuận. Vì chính dân nhà quê chúng tôi thường mua cá bỏ vào chum, lấy nước mà ăn (không kể nhà hàm nghiệp chuyên nghề) mà vẫn sống đã mấy trăm đời nay.

Dân quê

CHUYỆN ĐỜI

Có trời là dễ pha vu hơn ai hết

Bởi « Trời », nó mênh mông làm sao!
Chẳng biết đâu mà rờ! Bên phương đông
ta có những thuyết « vua là con trời »,
v.v.. Nhưng trời có một,
mà vua với dân thì mỗi nước mỗi riêng,
thuyết ấy dẫu có trăng nữa cũng là ông
trời riêng mà không phải là trời chung.
Nhà nho lại vẽ thêm một lẽ nữa: « trời là
lý ». Thuyết ấy có hơi bao quát, và xét
trong thực tế thì cũng là mà; vì kẻ lành
mà mang họa, kẻ ác mà được phước
hưởng sung sướng, cũng thường thấy luôn.
Thì lý ra đi riêng đường lý, mà trời kia xem
cũng không có quyền gì chế trượng vào đó.

Phương tây, về phái tôn giáo cho đức Dê-du là trời. Nhưng từ đức Dê-du mới sanh đến nay chưa đầy 2000 năm, mà trước kia thế giới đã có ông trời rồi, thì đức Dê-du cũng chỉ trời riêng với phái tôn giáo ấy thôi.

Đấy, cái thuyết « trời » nó lôi thôi khó hiểu như thế. Nói gì thì nói, chớ phần đông chúng ta chỉ thấy cái xanh xanh cao mủ kia mà thôi. Nhưng có một đều nên cảm ơn ngài là ngài làm cái « cạc chịu » cho người đời dễ đổ lỗi va dễ vu.

Cô thiếu nử kia, thấy người ta có xuyến vàng hột xoàng, phấn son lòe lẹt, trong lòng ham muốn. Thấy quan tham nọ hối thăm lỗ ý thương cô, cô xiêu lòng ngay, mong được hưởng mối hạnh phúc phong lưu. Không hay lại bị mắc lừa, thành ra nhành hoa thừa, rút cục chan mình vào xóm Bình khương để nuôi sống. Vậy mà phô rằng: «Trời đây đọa!».

Cậu công tử nọ, thừa hưởng gia nghiệp ông cha để lại cũng giàu, không lo học hành sửa sang tánh nết, bị bọn điêu xảo lừa phỉnh nay rượu chè, mai thuốc hiện, mỗi trăng gió, bao nhiêu tài sản theo lời bọn kia xui, nhẩm mắt kỳ giấy bán xái, không bao lâu trở ra « mình xác », đi đâu người ta cũng gia cho cái huy hiệu « con hoang ». Vậy mà cũng đổ cho số trời định!

Đó là việc nhỏ. Việc lớn như người Âu Mỹ khôn trước, văn minh trước, đi chinh phục đất của người ta tự xưng là « thiên chức », trời bảo họ đi khai hóa, các dân tộc gầu hèn hơn phải nhận chớ sao! Đến như dân làn ở mấy hòn đảo Phù-tang kia, mới bắt chước theo người ta, có giỏi cũng là phận học trò người Âu-Mỹ. Vậy mà họ nuốt Triều-tiên, diệt Lưu-cầu, nay lại chiếm Mãn-châu, sáng cối say bắn rầm trời, tàu bay thả quả bom chật đất, làm tàn hại dường nào! Mà họ cũng dương mày hách mồi kêu ta rằng: « Thiên chức! trời sai làm! »

Đáng nực cười nữa là các nhà báo ở xứ ta (trừ một ít biết giữ tư cách tờ báo không nói), nói thì không khỏi mang tiếng là nói xấu, chớ thực ra ở trong, có kẻ vì nợ trăng gió, vì rượu vì a phiện, mà làm người làm tay sai cho nhà giàu hoặc bác thầu nào, có người lại lăm le miếng thiệt thòa, chen cạnh cửa nhà quyền quí mà tỏ ý nịnh hót, vậy mà cũng phô là « Thiên chức! ».

Trời kia không nói, tha hồ cho người đời đổ tội và mượn tiếng. Vậy Chương-mai muốn phiền cho « đối ai? — đối trời » của cụ Khổng mà nói ngay rằng: đối trời đâu, đối mình!

Chương-Mai

VẬN-VĂN

Đưa bạn

Đưa bạn lên xe mai,
Dòng dòng không rời tay.
Thì giờ ngắn ngủi tâm sự dài,
Bỗng chốc nghe tiếng còi.
Người đi kẻ ở đương chia hai,
Xe kia vô tình chẳng thèm đợi.
Đáng giờ xình xịch cứ đường chạy.
Bên thì trông theo, bên thì ngó lại
Trông ngó chẳng thấy gì,
Chỉ thấy giữa khoảng trời không một luồng khói!

Khi đi mau, khi về cũng không lâu,
Cái đời văn minh,
Biệt ly không đáng cho là mối sầu.

T. T. T.

Chiều đình trung

Góc chiều đình trung đáng mấy mươi!
Lắm người mong mỏi được lên ngồi.
Cầm nhà bác xẩu cung trầu rượu,
Bán ruộng anh chiếu đãi thịt xôi.
Trơ bộ mày râu khoe có vị,
Biết đâu thần thánh kẻ không ngôi.
Thôi đời giai cấp đi truyền mãi!
Kia sông nhân quyền tiếng dậy sôi.

P. T.

Đêm gần sáng

Ngọn đèn leo lét quá canh tiên,
Chợt thấy vừng đông ló nửa đầu.
Dài trống Linh-Quang khua xóm nóc,
Chày chuông Thiên-Mụ đuổi thuyền câu.
Lưng trời trắng nhạt sao đôi nẻo,
Mặt bể hồng tươi nước một màu.
Ba tiếng gà kêu thiên hạ rạng,
Dậy xem tia sáng khắp năm châu.

T. H.

Việc Thế-giới

TRUNG-HOA

Đoàn áo chàm hoạt động

Một số báo trước, bản báo có nói đảng áo chàm ở Trung-hoa (đảng ám sát, người ta nói là đảng kín của Tưởng-giới-Thạch tạo ra). Mới đây Cứu quốc liên hội ở Thượng-hải có tiếp được điện của Phùng-ngọc-Tường nói đảng áo chàm hoạt động ở Trương-viên, định ám sát các tướng kháng Nhật ở tỉnh Sát. Trong bức điện có câu: « đường đường một chánh phủ, công nhiên đi ám sát những kẻ có công với nước nhà, chánh trị nước ấy sẽ ra thế nào? ».

Nước Hoa-đông tấn hành?

Thiên-tân. — Nước Hoa-đông đương trù tính tấn hành một cách bằng hải. Trong ấy phần nhiều là nghĩa quân kháng Nhật; thế đó ở Sát-bắc, nước nầy cốt thoát ly nước Mãn mà cũng không theo Trung-ương, định lập cơ sở chánh trị độc lập. Người Nhật đã dò thám và có hơn trăm người bị bắt ở Trường-xuân và Thẩm-dương.

Mãn châu đã thành đất thực dân

Thiên-tân. — Sau Võ-Đằng chết rồi, Lăng-Ngọc xưng Mãn-châu Tổng-đốc thiệt thì chánh sách độc thì Nước Mãn rõ là đất thực dân của người Nhật, không còn dân tộc tự chủ như cái bằng rao hàng ngày trước. Ở nước Mãn đồn rằng Võ-Đằng bị thuốc độc mà chết.

NHẬT

Có quả Mỹ giúp Trung hoa không?

Đông-kinh. — Báo Triều-Nhật tân-văn có phát biểu một cái tin mới là Trung Mỹ gần đây đã định một nước, nội dung một nước ấy có 3 đoạn lớn cộng 17 khoản và 4 điều phụ theo. Đại ý là cấp cho nước Mỹ được quyền lợi và trách nhiệm tổ chức không quân ở Trung hoa và định là khoản 4 ngân vàng Mỹ, tạo cho Trung hoa 855 máy bay khu trục chiến đấu và hoạch tạo, mỗi 4 trường tàu bay nơi Sơn đầu trấn hải..., không quân Trung hoa do quan binh không Mỹ huấn luyện... Người Nhật cần phải tìm cách đối phó... Tin nầy thiệt không? hay lại là cái lối huyễn truyền của người Nhật?

PHÁP

Việc phu đồ đình công

Paris. — Gần 500 lái đò hợp nhau ở Conflans có cho các nhà báo bản ghi các điều thỉnh cầu của họ: xin rút thời gian làm việc xuống từ 6 giờ sáng đến 19 giờ; xin thả ngày 4 người biểu tình bị bắt. Trong đám phu đình công sáng nay thấy có nhiều người ngoại quốc. Họ nầy sẽ bị trục xuất.

Ở miền Bắc, tại Valenciennes nạn thất nghiệp thực hoàn toàn. Ở Lille cũng vậy.

Chung quanh vấn-đề cải cách Dân-viện Trung-kỳ

Tiếng dân số 586 ra ngày 6 mai 1933, có đăng bài « Một đều có hơi lạ » được thuật bức thơ ông đáp biểu Nguyễn-thành-Hưng và thư trả lời của ông Nghị trưởng Nguyễn-Trác nói về mấy vấn đề thỉnh cầu của viện (lập hiến, giáo dục và cải cách Dân viện) có phụ lời phê bình:

« Trong bức thơ ông Hưng trước có nói mấy đều thỉnh cầu, có nhiều chỗ không đồng ý với phần đông dân biểu; ông lại có gởi một bản sao bức thơ có 21 ông nghị cùng ký tên đưa lên Tòa Khâm... [illegible] Bản báo rất phàn nàn cho một cơ quan dân cử mà hành động không được nhứt trí ».

Nay được bức thơ ông Nghị-trưởng Nguyễn-Trác, cũng bày giải về câu chuyện trên, đại ý nói sau khi được tin trên, ông có viết thơ lên Tòa Khâm xin sao lục bức thơ ông Hưng, và viết thơ hỏi các ông nghị; biết rõ nguyên ấy thì trong 21 ông ký tên đó, trừ ông Hưng ra, và 1 ông nữa chữ ký không rõ, còn 19 ông thời có 4 ông nhận là có ký, 6 ông trả lời là không ký, 2 ông trả lời là ký lầm (?), còn 7 ông không trả lời (?); ngoài ra có ông thì nói có bị quan tỉnh mời lên ký giấy với ông Hưng, người thì nói ông Hưng có tới nhà dụ ký mà họ không ký v. v.

Tổng chi ông Nghị trưởng cho sự phản đối đều thỉnh cầu kia là cá nhân (một người dân biểu, như ý kiến bất đồng về việc viện, cũng không phải cá nhân). Sau lại ông có nói việc cải cách đầu tiên của Dân viện (chỉ dự ngày 3-7-33) là một bước đi tới (ông chỉ cử ra một đều là có ban thường trực, ...

Bức thơ ông Nghị trưởng đã chứng cho câu: « Hành động không được nhứt trí » của bản báo nói trong số trước là đích xác. Dầu sao nữa, lần bảo cử khóa trước, hay đỗ tối xấu, đều ở trước mắt công chúng, mà nay sắp mãn khóa rồi công chúng có chút hy vọng chăng là hy vọng cho khóa bảo cử sau nầy, mà không buồn nhắc chuyện cũ nữa.

T. D.

KHO CHUYỆN...

Ở nhiều hạt trong tỉnh Hà-đông (Bắc-kỳ) hiện nay bị giống bò xít phá mùa, nhưng ít lắm. Dân chúng đang lo tiêu trừ bọn giặc bò xít nầy.

Sau khi nghe lý luận phân đối chiến tranh điều thuyết tại Genève, tại Hem kỳ người ta cũng đã nhóm khán lập một bài chiến và bài chống phá nữa.

Bài thuyết được chiến tranh, tức là đầu tuất người vào cảnh cực lạc, ai cũng tán thành.

Nhưng ở Đông-dương ta mà không có bài bài chiến thì cũng chẳng khỏi nhà đó « chiến » đâu. Có bài bài chiến ở Nam-kỳ có lẽ cũng là dư chuyện.

Người ta đồn tại vườn Bách thú Bắc-kinh (Tàu) hiện có một con rồng thiệt, dài độ một thước rưỡi.

Có lẽ là người ta đồn huyễn, chớ thứ rồng chẳng qua là giống ta tưởng tượng ra mà thôi. Chưa thấy gì lạ lắm.

Theo nghị-định ngày 2 Août 1933 của quan Toàn-quyền thì ngân quỹ các xứ Đông-dương sẽ ba tháng một kỳ phải cấp cho ngân quỹ Nam-kỳ số tiền phải chịu về việc giam những tù ở Côn-lôn, thay vì số phạm nhơn nhiều ít, theo một giá hàng ngày do nghị định quan Toàn quyền ấn định.

Trong năm 1933 số tiền chi phí hàng ngày cho một người tù định là 0$47.

ANNAM LỊCH SỰ
HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

HOÀNG VIỆT HÌNH LUẬT

Chữ Pháp, chữ Việt và chữ Hán

Ban hành theo tờ Dụ ngày 3 juillet 1933

NHÀ IN BẮC-LẬP Ở HUẾ XUẤT BẢN

Gởi mandat về mua trước ngày 30 septembre 1933 thì được hưởng giá đặc biệt là **2$00**. Từ ngày 1er octobre trở đi thì định giá là **3$00**

(Tiền cước tính ngoài)

CÙNG BÀ CON TRONG LÀNG KHUYNH-DIỆP

Những tin mới :

1°/ Sở nấu dầu thứ hai của hiệu Khuynh-Diệp ở Sa-Long (Quảng-Trị), gồm có hai nồi máy đồng, cuối tháng nay đã bắt đầu nấu. Vậy từ ngày 1-9-33, số dầu Khuynh-Diệp phát hành ra hằng ngày sẽ xấp đôi số hãy lâu

2°/ Hiệu Khuynh-Diệp đã ra thêm mấy thứ hàng mới, đều là những thứ bán rất chạy vì chế tạo thật tốt mà giá cả thật hạ :

Dầu Hội-Thiên đặc hạng	0$05
» nước »	0.10
Dầu Ba-Cô-Út »	0.25
Phấn Ba-Cô »	0.50
Brillantine idéale »	0.30

(Dầu đặc thơm xức tóc rất cần cho đàn ông)

Rượu Bảo-Thọ hạng	1.20

Còn ra thêm nhiều thứ, mà chỉ rõ ra những thứ thật tốt.

3°/ Nghị-định số 1887 ngày 29-7-33 của quan Khâm-Sứ Trung-Kỳ đã cho phép thành lập tại Huế hội thể-dục :

KHUYNH-DIỆP THỂ-DỤC-HỘI

(KHUYNH-DIÊP-SPORT)

Trong Khuynh-Diệp-Báo số 6 sẽ nói rõ.

Hiệu VIỄN-ĐỆ kính cáo

LẠI MỘT ÍT DI-THẢO CỦA CỤ

PHAN-CHÂU-TRINH

Mới rồi Tiếng-Dân có lược trích bài «*Hiện trạng vấn đề*» của cụ Phan-châu-Trinh đăng báo năm 1907, bản ý là nêu một bài luận về thời cuộc xứ ta trước 26 năm mà đến ngày nay cái hiện trạng ấy chưa lấy gì làm khác, để chứng sự tấn hóa muộn màng khai thông chậm trễ ở xứ mình và khuyên người mình chăm về đường học, không nên trông cậy ở người ngoài.

Mới rồi được bài của một bạn độc giả ở Bắc gởi lại, đại ý nói bài «*Hiện trạng vấn đề*» kia, câu kết luận (trông người ngoài tài ngu, bạo động thì chết, nên chăm học v. v...) đáng là câu danh ngôn, dầu trải bao lâu cũng còn giá trị và mãnh lực của nó. Còn về đoạn trước thì cái hiện trạng ấy đã qua rồi, vì ngày nay không ai nói thi thơ và Khổng-Mạnh nữa mà cái quan niệm sùng bái người Tàu đã phai lạt nhiều. Lại nói: chánh kiến và di thảo của cụ Tây-Hồ rất nhiều, có bài trước đây có người in thành sách, (như bản điều trần, hai bài diễn văn v. v...), mà có bản sách có chép bức thơ của cụ gởi cho một người học trò tên là Anh-Đông. Trong bức thơ ấy cụ có tỏ ý kiến cụ sau khi về nước và có nói rõ tình hình trên trường chánh trị phương chéo và cái độc của bọn đả đảo, lời lẽ rất cứng cỏi mà chỉ vạch cũng rõ ràng, rõ là bài thuốc cứu thời, mở con đường quan sát cho bạn thanh niên nhiều. Gần đây người ta thường nhắc tới chánh kiến của cụ, chẳng qua là nhân cuộc cải cách hiện thời làm kích động dến dư luận, mà cụ là một người xướng thuyết cải cách trước tiên — nhứt là đối với quan lại — nên họ thuật lại để mua lòng thanh niên và làm quảng-cáo luôn, chớ chân tướng và tinh thần trong đường cải cách về chánh kiến cụ Phan-châu-Trinh, không chỉ một việc «thay đổi người» mà thôi đâu, v.v..

Đọc bức thơ trên, rất phục con mắt xem văn của người bạn, lược đăng như trên để cho độc giả trước rõ chân tướng của nhà tiên thời, sau tránh sự lầm về đường tấn thủ.

Kỳ sau sẽ dịch đăng một bài đoản thiên tiểu thuyết của cụ, đầu đề là «*Chuyện người lương dân*» (良民傳) cho độc giả cùng thưởng. M. V.

VIỆC TRONG NƯỚC

HUẾ

Diễn thuyết

Tám giờ rưỡi tối thứ bảy nầy (2/9), tại hội Quảng-Trị, ông Hoàng-Yến sẽ nói về «Âm nhạc ở Huế».

Một buổi diễn thuyết

Hôm 24 Août, tại hội Quảng-trị, ông Trần-bá-Vy trưởng ban trị sự Hướng-đạo Trung-kỳ, có tổ chức một buổi diễn thuyết để khuyến khích nền Hướng-đạo ở Trung-kỳ, thính giả Tây Nam đến đông. Ông Phạm-văn-Bính là một Hướng-đạo-quân ở Bắc, đến du-lịch ở Huế, có đọc một bài nói về lịch sử Hướng-đạo.

T. H.

THỪA-THIÊN

Vì cớ sao lại không cho bán hàng vặt?

Ai có đạo về lối nhà quê thì đều thấy dọc hai bên đường cái quan, thỉnh thoảng có nhiều quán bán đồ vặt, như khoai, chuối, bánh, kẹo, nước v. v... Tuy không ra gì, nhưng cũng có ít đồng lời. Vậy mà mới đây ở hạt Hương-trà có trát quan trên sức không cho bán nữa, nên nhiều kẻ than phiền.

Lúc nầy không phải là lúc có dịch mà phải phòng, kẻo sợ truyền nhiễm? Không hiểu vì cớ gì.

Dân quê

NGHỆ AN

Ba phạm nhân mãn hạn về

Chuyến xe tốc hành Tourane Vinh hôm 18 8, có chở ba phạm nhân

(Xem qua trang 4 cột 1)

Ông Gandhi được tha

Poona, 21 Août. — Ông Gandhi nhịn ăn đã sáu ngày, hiện yếu lắm. Đã cắt một viên thầy thuốc riêng săn sóc ông.

Bombay, 21 Août. — Các thầy thuốc nói rằng bệnh tình ông Gandhi đã đến lúc nguy.

Poona, 23 Août. — Ông Gandhi được tha không điều kiện gì hết, và đã ăn lại. Những thầy thuốc khám bệnh ông tuyên bố rằng đến ngày mai ông sẽ ăn lại như thường.

Simla, 23 Août. — Hội đồng lập pháp bàn về việc tha ông Gandhi rất náo nhiệt. Le Sit Haig thay mặt chánh phủ, tuyên bố rằng sự nhịn ăn của ông Gandhi thành ra một chính sách độc tài mới: đối với chính sách ấy chính phủ không bao giờ nhượng bộ, song vì bệnh tình ông nặng quá nên tha ông.

Bombay 23 Août. — Ông Gandhi bị sút người quá. Ông sút mất một cân. Khắp trong nước chỗ nào cũng có cuộc mết-ting để xin tha cho ông.

Chính phủ Bombay ngại rằng ông Gandhi sẽ chết trong ngục thất.

Poona, 24 Août. — Bệnh tình ông Gandhi không đến chết. Bữa ăn đầu tiên của ông sau khi định nhịn đói chỉ có chút nước cam.

Luân-đôn, 21 Août. — Hội nghị quốc dân Ấn độ lại bị một vố nữa: Ông Sardul, Hội trưởng Hội nghị ấy, bị bắt vì tội tuyên truyền ấy chạy nàng ngoại quốc.

TỪ HUẾ VÀO NAM

Bản-điếm chủ-nhân mới khởi hành vào Nam-kỳ, có đem theo một ít sách Hán-Việt Từ-Điển. Đi qua mỗi tỉnh đến có dừng lại, vậy bà con ai muốn mua sách ấy xin hỏi thăm tại các hàng sách trong bản tỉnh thì có sách ngay, khỏi phải chịu tiền cước.

Xin nhắc lại giá sách :

Hạng thường mỗi bộ : 6$00

Hạng tốt (bìa vải, chữ vàng mỗi bộ 7$00

Quan-hải thư-điếm

Cẩn cáo

KHÌ TA KHÁT NƯỚC

Antésite pha với ít nước lã là một *vị giải khát rất tốt*. Uống rất ngon thơm, không bử mà mồm miệng không khô khan lại không có một tí rượu nào.

Antésite làm toàn bằng chất rất đặc của cam-thảo, thạch-long đởm và các cây thơm. Rỏ vài giọt vào một cốc nước lã, hãy một thìa cà-phê vào một lít nước thì được một *vị giải khát rất bổ, giúp cho sự tiêu hóa, trị các chứng sốt rét, hợp theo cho các thuộc địa* (dùng đã 30 năm nay ở Algérie, Tunisie, Maroc, Đông Dương, AOF., AEF., V. V.)

Antésite đựng bằng hộp nhỏ pha được 30 hãy 50 lít nước rải khát, bán ở các nhà bào chế, các nhà tạp hóa, cùng các nhà bán đồ ăn. Nếu không mua được thì gửi theo 5 quan cho **M. PERROT ANTÉSITE Voiron** (*Isère*) (*France*) rồi tức nhận được ít mẫu pha đủ 30 hãy 40 lít nước rải khát mà không mất cước.

Có bán ở Huế: M. IMBERT
Bào chế *Centrale ở Đông Pháp*
M. TẠ-NGỌC-LIÊN pharmacien
Route Coloniale N° 1 à NHATRANG

HÓA ĐỜM CHỈ KHÁI

(thủy-hoàn)

Trị các chứng

HO

THAM-THIÊN-ĐƯỜNG 28-30-32 RUE FOU-TCHÉOU HAIPHONG

DẦU CHỬ THỌ

Trị bá chứng

TRẢ LỜI

Ông Võ-Hóa

Tân-phước Quảng-Ngãi

Bản quán đã tiếp được mandat 10$ của ông rồi, xin cảm ơn.

Ngày 21 Août bản quán có gởi cho ông một cái thơ, nói giá in; qua 26 có gởi vào 2 tờ kiểu để ông xem trước. Đợi ông trả lời và gởi kiểu trở ra mới in được.

T. D.

Cô-tinh bổ-thận

Chuyên trị :

Di-tinh, mộng-tinh, hoạt tinh

Khi sơ phát hay hoa mắt, ù tai và mỏi vai đau lưng, đêm ngủ mộng mỵ hay tập mình. Tiểu tiện vàng đục, miệng ráo, hơi thở nóng vân vân... Nhẹ dùng vài ba ve, nặng dùng độ 6 ve là khỏi.

Mỗi ve 1$00 Sáu ve 5$00

M. SINH-HUY

66, Rue Maréchal Foch — VINH

Những bức chứng thơ... sẽ lần lượt đăng tiếp...

Phú-diền le 27 Mai 1933

Ông SINH-HUY

Tôi phải bệnh di tinh đã lâu, dùng thuốc tây và thuốc nam đã nhiều mà chỉ thấy bớt chứ không khỏi được. Mùa đông năm ngoái vì lao tư mà bệnh trở lại rất nặng, tôi có mua 6 lọ CÔ-TINH BỔ-THẬN của ông, uống hết thì trong người rất khoan khoái, tinh thần sảng khoái, ăn ngủ thường đều năm nay, kể đã sáu tháng mà không thấy bệnh tái phát. Tuy làm việc cả ngày mà vẫn khỏe. Tôi tự biết là bệnh đã hoàn toàn khỏi, sức lực đã hoàn toàn bình phục, tôi lại có mách giùm cùng mấy người bạn họ dùng đều khỏi cả. Vậy có mấy lời cảm tạ ơn ông và quý hiệu.

Kính thăm ông như ý, quý hiệu thịnh đạt.

BÙI-NGUYÊN-TẠO

Secrétaire-dessinateur à la Subdivision des Irrigations à PHÚ DIỄN

(Copie conforme)

HOTEL D'ANNAM (Quinhon)

Phòng ngủ sạch sẽ, ăn uống tinh khiết và vừa ý, có garage để xe,

PHAN-THANH-KHUYÊN

Quảng-lý

TẠI LÀM SAO NGƯỜI TA GỌI LÀ SAVON 72 PHẦN DẦU

Có người viết thơ hỏi chúng tôi nghĩa chữ 72 phần dầu để trong Savon Việt-Nam mà nhiều savon khác không đề.

Số là savon lấy dầu và tách nấu ra nếu nó ăn hết dầu và tách hai thứ cộng à 72 phần trăm, nước 28 phần 100 như đúng vậy thì nó thành ra một vật không giống dầu (vì đốt không cháy và không nhớt) và không chất tách vì nó không ăn tay khi giặt đồ, và không vàng đồ, mà lại hưởi nó không nồng không gắt như tách.

Trong luật buộc người nấu savon không phép đề chữ 72% khi nào nấu không đủ số dầu, vì savon nhiều hãng có thể làm một trăm kilos dầu nấu savon thiệt tốt đúng 72% thì có 150 kilos savon sấp xuống còn savon xấu như là savon khách kêu là d'empatage có thể nấu từ 300 kilos cho đến 700 kilos savon, ấy lại vô nước và vật vô ích nhiều, như đất sét vân vân.

Bởi sở ấy nên savon khách bán rẻ, savon khách nấu chừng 6 giờ hoặc 10 giờ thì thành savon còn lộn dầu và tách chưa hóa ra savon thiệt mà ở trong savon ấy lại nước nhiều lắm nên giặt đồ hao, để lâu nhời và teo lại, hư đồ, vàng đồ mà lại trỉnh nhớt là khác.

Còn savon épuré 72% phải nấu đến năm bảy ngày, lọc đi lọc lại và những dầu và tách chưa thành ra thì lấy ra nấu lại nên savon Việt-Nam như savon Marseille là tại cách thức ấy. Và lại savon Việt-Nam tốt hơn là vì nhiều hàng đem savon Marseille lại đem thử rẻ tiền, thứ savon ấy nấu dầu xấu và thêm nhiều vật liệu không ích vì vậy nên nhiều thứ savon Marseille đem qua không tốt bằng savon Việt-Nam là khác.

Nói về luật phạt không phép đề 72% nếu đề 72% mà savon nấu không đúng thì phải bị phạt về (fraude). giả mạo Sở sơn dầm ở Giadinh đi Thudauc có xét lấy savon Việt-Nam đề bán tại tiệm Thanh-đức về thí nghiệm vì có chữ 72% nhưng mà savon Việt-Nam đúng theo cách thức nên không nói chi và trả tiền savon đã đem về thử.

Ấy vậy qui khách mua savon Việt-Nam về dùng đã mua đồ rẽ, đồ thiệt, lại được giúp ích đồng-bào là khác.

Nhẹ hóa nặng

Những em trẻ mày mặt bợc buồn, ít cười ít nói, bụng to đít rẹm, da thịt xanh xao, đại tiện tanh hôi, ngồi đâu ngồi đó là mắc phải Cam-tích.

Bịnh nầy sinh ra bởi tỳ vị trẻ em còn đương yếu ớt mà ăn uống không có độ lượng, hoặc ăn phải vật sống sít lâu tiêu, nặng ngày dồn tháng chứa mà thành bịnh. Nếu xem thường sơm khinh, không sớm tìm thuốc PHÌ-NHI-CAM-TÍCH, phẩm *Bản tay* của hiệu **LỢI-SANH-ĐƯỜNG** mà uống, thì sau chứa lâu lành mà dật khí nguy đến tánh mệnh

Giá mỗi gói 0$10

Bản đường chế đủ Cao, Đơn, Hoàn, Tán rất linh nghiệm.

Thuốc Ho tán mỗi gói	0$10
Tiêu thực tán » »	0$10
Dầu Lợi-Sanh ve lớn	0$20
Dầu Lợi-Sanh » nhỏ	0$10

Thơ và mandat đề **M. TRẦN-DIÊU**

Chỉ điểm **Lợi-sanh-đường**

Avenue du Musée TOURANE

Bản đường cần thêm nhiều Đại-lý.

Xin chú ý !

Phú-diền le 29 Juin 1933

Monsieur NGUYỄN-TRUNG-THÂM à Quảng-xá DONGHOI

..... Chị tôi bị bệnh ho trầm trọng, đã dùng nhiều thứ thuốc mà không giảm bớt gì. Sau dùng 2 hộp thuốc của quí hiệu thực thấy hiệu nghiệm lắm. Sau xin gởi 1 hộp lớn 2$50 theo cách contre remboursement cho người bà con tôi đóng..... Trần-khang-v. Vạn phần phê Diễn-Châu Nghệ-An

Hà-tịnh le 4 Juin 1933

Tháng trước tôi có mua của ngài 2 hộp thuốc ho lao giá 2$50 đem về dùng tấy làm linh nghiệm vô cùng. Nay xin gởi thêm cho 2 hộp nữa theo cách nhận hóa giá ngân như lần trước.

Phan-đức-Thành cựu phẩm tuần là à Linh-cảm (Hà-tĩnh)

(Kính ông chứng thư để đăng tiếp)

PHÚ-XUÂN HỌC-HIỆU

94-98 Đường Gia-Hội (HUẾ)

(MỞ TỪ NĂM 1930)

Ngày tựu trường: 1er Septembre 1933

Có đủ từ lớp Năm đến lớp Nhứt

Đến 15 Septembre sẽ mở lớp Nhứt niên Cụ-thể

Trường dạy thật chăm chỉ.

Học trò rất mau tấn ích.

Các giáo-sư đều tận tâm dạy dỗ và kinh nghiệm đã nhiều.

Cả thảy đều có bằng Thành-chung.

Tú-Tài và Cao đẳng Sư-phạm

TRONG NĂM 1932 :

C. E. Primaires (Tiểu-học Pháp-Việt): đỗ 82, đậu 80

C. E. Elémentaires (Sơ-học Yếu-lược) 1 đỗ 22, đậu 18

Hỏi các phụ-huynh học-sinh

Từ khi người Pháp sang gieo giống hạt văn minh ở xứ này thì các Ngài hiểu ngay nên Âu học là cần, nên hễ gởi con sang Pháp, người tìm trường cho con học, mục đích mong sao cho con em chóng được thành tài. Song cũng nhiều người bất mãn, vì gởi con đi xa có nhiều điều bất tiện mà tìm nơi học đúng đắn nhiều nỗi khó khăn, nên ông LEURET, cử-nhân khoa văn-chương triết-học, nguyên chánh sở Công-tố Toàn-quyền Đông Pháp, khi đi diễn-thuyết ở các tỉnh trong Nam ngoài Bắc còn nhớ lời yêu cầu của các Ngài mà ngày nay đã mở một trường rất to ở Hanoi để đem cái tài giáo hóa trong khoảng hơn hai mươi năm giời bên Pháp mà dạy cho con em Việt-Nam. Trường này tức là Lycéum libre HỒNG-BÀNG tuy mới mở mà niên học mới rồi đã có con hai nghìn học-sinh ! nào Tàu, nào Nhật, nào Tây, Ai-lao, Cao-mên, Xiêm-la, Ấn-độ, Trung, Nam, Bắc, bao kỳ tới học, kẻ thì bằng tây, người thì bằng bản xứ. Số học-sinh đông như thế là vì từ trước đến giờ mới có trường tư thục này được phép mở đến ban Tú-tài và giấy đi đề các kỳ thi, mà quy mô kỷ luật theo như các trường có tiếng bên Pháp.

Trường ở giữa Hanoi, trông ra ba mặt phố (Jules Ferry, Cathédrale, Lamblot) trong một khu đất rộng hơn một vạn thước vuông có sân chơi mát mẻ, cây cối um tùm, có chỗ cho lưu học sinh ăn ở ngay trong trường, tiền ăn học không tính đắt.

N. B. — Ai muốn có cuốn điều-lệ có tranh ảnh thì viết thư, đề :

Monsieur le Directeur du Lycéum libre HỒNG-BÀNG — HANOI

Niên học 1933-34 sẽ bắt đầu vào ngày 1er Septembre hồi 7 giờ sáng

Lớp nghỉ hè bắt đầu từ 26 Juin đến 26 Août 1933

Các học-sinh và phụ-huynh học-sinh nên xem những điều sau này :

Trường GIA-LONG le M. G. BAILET quản đốc có phép mở đủ các ban Tiểu-học, Cao-đẳng Tiểu-học và Trung-học, dạy đủ các lớp từ lớp đồng ấu đến lớp thi Tú-tài.

Có chân trong Hội-đồng Tư-Văn Học-chính Đông-Pháp.

Vì có công trong việc học nên năm 1931 đã được bằng khen của Chính-phủ Đại-Pháp.

Là trường có đã thế lực vững vàng, từng trải đã bốn năm nay.

Là trường tư tốt nhất, đông đủ nhất và to nhất Hanoi.

Là trường có học sinh thi đỗ nhiều nhất. Kỳ thi Tú-tài vừa rồi trong mười hai người đi thi, 6 người được vào vấn đáp, 1 người đỗ bậc (bình hạng).

Ở các lớp học thì có trật tự như các trường công. Ai cũng biết rằng học nhiều của giáo sư tốt nhất (không kể các giáo sư ngoại kiều nhà nước) đều về cả trường GIA-LONG.

Vì kinh-tế không hoảng, nhà trường muốn bớt đỡ học sinh một phần tiền học, nên định học phí như sau này :

Năm thứ nhất :	4p 00 một tháng chứ không phải	4p.50
Năm thứ nhì :	5p 00 —	5p.50
Năm thứ ba :	6p 00 —	6p.50
Năm thứ tư :	7p 00 —	7p.50

BAN TỨ TÀI : từ 8p 00 đến 10p.00 chứ không phải 12p.00

Trong các lớp Cao-đẳng Tiểu-học có dạy thêm cả tiếng Anglais : học không mất tiền.

Tiền ăn ở cần lưu học sinh chỉ có mười đồng một tháng.

Ngày thứ hai 11 Septembre sẽ khai giảng tiền học tính nửa tháng.

Ai muốn biết thể-lệ xin viết thư lại trường Gia-Long 35 Julien Blanc Hanoi, nhà trường sẽ gởi biếu ngay một quyển điều-lệ có tranh ảnh.

Sữa
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

SỨC KHOẺ CỦA TRẺ CON
NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh và các nhà thương binh....v..v....

ở Trung-Kỳ, Bắc-Kỳ và Cao-Mên

đã từ lâu năm và cả năm 1933 nửa.

Bán đấu giá nhà đất

Đến ngày 9 tháng 9 Tây năm 1933, tức à ngày 20 tháng bảy ta, hồi 9 giờ sáng, Tòa-Án Qui-nhơn sẽ bán đấu giá một sở nhà, vườn của tên Trương-Cao-Dệ ở làng Long-Hiếu, huyện Hoài-Ân, tỉnh Bình-Định.

Tất cả ba cái nhà: một cái nhà khách, một cái bếp và một cái nhà để lúa và giã gạo, vườn trồng cau và dừa nước chừng hai ngàn một trăm thước vuông.

Nhà lợp tranh, nhưng làm kiểu tân thời, có vẻ sạch sẽ và rộng rãi.

ĐỂ GIÁ CẢ NHÀ VÀ VƯỜN : 700$00

Quan Trưởng-Tòa Quinhon

Institution Thuận-hoa

Là một trường Pháp-việt nhận dạy các học trò đậu bằng TIỂU HỌC PHÁP-VIỆT (Certificat d'Etudes Primaires Franco-indigènes) trở xuống, có chỗ cho học trò ăn nuốn ở tại trường.

Trường mở vào ngày *15 Septembre 1933*

Đơn vào học và thơ từ xin do:

Monsieur LÊ-VĂN-CHƯƠNG
Directeur de
L'INSTITUTION THUẬN-HÓA
Rue Dayot HUE
(En face de la Gendarmerie nationale)

Cùng các thương gia

Bạn kinh-tế hoàn cầu, ta chịu ảnh hưởng mặc dầu ta có bền lòng lo việc buôn bán, thì dù kinh tế cách nào ta cũng vẫn phải nghĩ là phải kinh doanh việc lớn, việc nhỏ, chớ bỏ qua một dịp nào, tự nhiên đồng tiền phong tục. Xứ ta mới có trà Việt-Thái ra đời thơm ngon mát bổ tất cả đồng bào trong xứ đang yêu chuộng, xin khuyên quí vị thương gia mau mau sắm trà Việt-Thái bán lẻ vì trà ấy có nhà nước thí nghiệm, có cấm chứng tại tòa, mà tiền lời không buôn món gì cho bằng; bởi vì chả chế tạo là M. PHẠM HẠ-HUYỀN 36 Sabourain Saigon, có ý muốn hết thảy anh em trong cõi Đông-Pháp ai ai cũng uống trà Việt-Thái, nên tính giá bán sỉ và giá đại lý rất hạ đặng để bán chạy nhiều. Trà Việt-Thái có trà Liên tử nước xanh và Ô-long nước đỏ rẻ hơn có gói giấy, có đóng ve thủy tinh nắp sơn đỏ, có đóng hộp thiếc lớn nhỏ đủ cỡ, lịch sự hợp thời. Xin qui vị chớ bỏ qua một dịp làm giàu, làm nghĩa: một dịp khôi phục lại số tiền bạc lớn mà anh em chúng ta để lỗ lã bấy lâu.

Một bọn thương gia trong nước

Việc trong nước

Tiếp theo trang nhì

tới Vinh. Sáng ngày sau (19-8) quan tỉnh đã phát cho mỗi người một cái giấy chứng chỉ và cho ai nấy tự do về quê quán. 3 người là: Nguyễn-xuân-Chương ở huyện Nam-đàn, Phạm-Phú người Phú-Diễn ở Cao Nha-trang về. Còn một người là Hoàng-Niêm bị đày Ban-mêthuột cũng ở Phú-Diễn. T. S.

QUẢNG-BÌNH

Câu chuyện không kể chi đăng

Tiếng-dân số 615 ra ngày 16-8-33, có đăng bài lai cảo của người dân ở làng Phú-ninh, tổng Thuận-lý, phủ Quảng-ninh, kể chuyện nhũng tệ của mấy bác bảo dịch..... Nay được thư của mấy người bảo dịch gởi lại biện chính mấy đều mà người dân kia đã thuật: Bán ruộng công, làm chay, bán đất và nạt dân thì đều nói là có sự thực cả. Duy cái một đôi chút vụn vặt như bán ruộng 125$13 mà bài trước nói 120$, tiền ấy dùng đắp đập. Làm chay thì trước kia nói bán 15 mẫu ruộng dùng vào sự hướng được giảm, mà nay thêm xuất tiền nhà; đất là đất công làng không phải một mình ai bán được, cũng cựu hương mục thì hơn dân nên nạt dân là phải v. v.

Bài cải biện trên nầy, không khác gì làm chứng cho bài lai cảo trước là đúng sự thực, có một đều hơi lạ, là về chuyện «dân ăn ruộng đắp đập thì nay đổi lại bán ruộng để đắp đập, mà không cho dân ăn như trước, tỏ ra mấy ông làng có ý cải cách. Mà về sự làm chay chùa thì các ông lại nhận là việc « giục bài bất tăng » là vì sao?

Cái nầy sửa đổi thì cái kia cũng sửa đổi được, chớ còn nói cựu bảo mục là hơn dân thì giống như mấy ông không hiểu nghĩa chữ « dân vi quí ».

QUẢNG-NGÃI

Phạm nhân nhịn ăn

Ở đồn Ba-tơ, ngày 29-7 tội nhân đều tuyệt thực, vì có người cai khố xanh là Dương-phước-Hoài xếp posle ly áp bức nhiều điều. Cách ba hôm sau, có quan Giám-binh cùng hai quan chánh phó Tuần-tra đến hiểu xử, chiều hôm sau lại có quan chánh Tuần tra cùng quan Án sát đến kêu từng người hỏi và lấy khẩu cung. Họ yêu cầu xin mấy điều. Quan tra sẽ xét mấy đều yêu cầu đó. Hiện tội nhân đã ăn cơm và đi làm xâu lại như cũ.

Bổ chuyện

PHAN-THIẾT

Nỗi khổ của dân

Từ khi Nguyễn-Biên lên làm lý

NHIỀU NGƯỜI BIẾT:

PHÒNG - TÍCH

Đờn ông đờn bà sức yếu thường hay bị, khi cơm no, rượu say vội hàm tình dục hoặc khi ăn no đi ngủ hay đi tắm ngay nên thụ bệnh gọi là bệnh «PHÒNG-TÍCH». Khi thọ bệnh thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, cơm không muốn ăn, ăn xong hay ợ, thường đau bụng đau lưng, chân tay mỏi mệt, bị lâu năm sắc mặt vàng, da bụng gầy.

Mỗi bị nống 1 liều, lâu 2 3 liều nống không công phạt, đúng bệnh ít thấy đã chịu hoặc khỏi ngay

Mỗi liều hai bận nống giá: 0$40

VÕ-ĐÌNH TÂN
178 Bis Route Lachtray — HAIPHONG
Ân-tứ Kim-Tiền năm 1926

ĐẠI-LÝ:
HUE: VĨNH-TƯỢNG phố Gia-Long;
TOURANE: NG.-THỊ HUỆ R. Đỗ-Hữu-Vị;
DALAT: ĐINH VĂN-CHÂU, Libraire;
NHATRANG: MÔNG LƯƠNG THƯ QUÁN
PHANTHIẾT: LÊ NAM-HƯNG R. Gia-Long;
VINH: GIA-CẢT, 44 Maréchal Foch;
SAIGON: HƯNG VƯỢNG 107 R. d'Espagne;
CHOLON: PHÙNG-GIA-VIỄN DƯỢC-PHÒNG;
RACHGIA: NGUYỄN-NGỌC-THÁI 1. R. d'Annam

Thuốc ghẻ, thuốc ngứa lở
của *VĨNH-HƯNG-TƯỜNG* — Vinh
hay có tiếng
Mỗi hộp . . . . . 0$10

LAOS — THAKHEK
MỘT VIỆC NÊN LƯU Ý

Vì thấy người Nam ta sang Lào làm ăn càng ngày càng đông đúc, mà trường nhà nước không đủ chỗ cho học trò học, Hội Việt-Nam Ái-Hữu Thakhek đã xin được phép chính phủ mở trường tư, nhận dạy các học trò mà bố mẹ không đóng thuế ở xứ Lào, hoặc quá tuổi hoặc kém tuổi không vào trường nhà nước được. Trường mở tại nhà Hội quán rất rộng rãi mát mẻ, bàn ghế theo kiểu nhà nước, thầy giáo chọn nhà mô phạm đứng dân có bằng Thành-chung, học phí tính rất phải chăng để con nhà nghèo cũng có thể theo học được. Con các Hội viên lại chỉ chịu phần nửa. Học qui theo chương trình nhà nước, các kỳ thi học trò đều được dự thi với học trò trường nhà nước. Nếu số thu nhập được dư dật thì hội lấy tiền ấy để làm việc nghĩa: như mua đồ phát phần thưởng cho học trò, cấp giấy bút cho học trò nghèo khó, cấp học bổng văn vân. Ai có con em nên cho lại học vừa được chỗ cho con em học hành chóng tấn tới, vừa là giúp vào việc nghĩa.

Công việc nhà trường do ban trị sự của hội toàn là những người có tư cách đứng đắn, sẵn lòng từ thiện và sốt sắng cử ra trông nom.

Ai ở xa có con em gửi lại học, hội sẽ trông nom gửi gắm cho chỗ tử tế và theo cách tiết kiệm phải chăng.

Ai có con em muốn học trường hội mau mau viết giấy cho ông VŨ VĂN-DỰ Chánh bội trưởng HỘI-VIỆT-NAM ÁI HỮU THAKHEK.

Đau mình, phong bại nên dùng
HÒA - GIẢI - THỦY
của *VĨNH-HƯNG-TƯỜNG*
Mỗi lọ . . . . . 0$20

THẰNG NHỎ 3 TUỔI
MẠNH MẺ LẠ THƯỜNG

Em nhỏ Lê-văn-Phát năm nay được ba tuổi, mập mạp mạnh mẽ lắm. Hồi nó mới hai tuổi, ai cũng tưởng nó phải chết non, cha mẹ nó hết sức buồn, vì nó có gióc ban hay nóng lạnh, đổ mồ hôi trộm, lừ đừ, buồn bả lắm, một tháng đau không biết mấy lần, hễ ăn đồ trúng thì chứng ban tái lại. Bịnh nó làm khó cho cha mẹ nó vô cùng. May nhờ có người điểm chỉ, cha mẹ nó mua có ba gói thuốc CHỈ-LINH-TÁN cho nó uống, đến nay tuyệt gióc ban, hết nóng lạnh nữa. Hết bịnh, nói lại càng mập thêm, mạnh mẽ lại thường. Thuốc « Chỉ-linh-tán » nầy gia truyền hơn mấy đời, cứu được không biết bao trẻ con mang bịnh. Nhà báo chế cũng nhờ một thứ thuốc nầy, làm nên sự nghiệp. Tôi vì được nghe muôn ngàn người tặng khen là thần dược, nên nài nỉ xin làm đại lý độc quyền phổ thông thuốc nầy khắp cả Đông-Pháp. Sự hay của thuốc nói không cùng, dùng rồi mới rõ lời nói tôi là đúng với sự thật.

Có bán nơi mấy chỗ bán dầu Khuynh-diệp. Mua sỉ huê hồng 30% do nơi: VIỄN-ĐỆ
11, quai de la Susse — Huế
Hay là nơi:
M. NGUYỄN-VĂN-PHỐ
Boîte postale n° 63 — Saigon
Giá mỗi gói 0$12

Bán giá rẻ hơn hết
các tiệm tơ lụa ở
TRUNG-KỲ
Tại vì: Tiệm BOMBAY mới
AU-BON-MARCHÉ
115 Rue Paul Bert, Giây nói số 73 HUẾ
Buôn và đặt các thứ hàng tơ lụa ở các xưởng máy dệt lớn trong cõi Đông Pháp sẵn kỹ tân sảo cũng có về hàng mới lạ, để bán sỉ bán lẻ.

Nói lớn là một tiệm tơ lụa đủ các nước để bán sỉ bán lẻ to nhất TRUNG-KỲ.

AI CÓ CON EM CHO ĐI HỌC NÊN CHÚ Ý ĐẾN

TRƯỜNG THĂNG-LONG

Số 9 & 11 Phố hàng cót (Rue de Takou, HANOI là một trường tư thục của người Annam đã sang lập ra và quản đốc lấy đã mười lăm năm nay.

Sáng lập: M. PHAM-HUU-NINH,

Quản Đốc M. NGUYỄN-TƯỜNG-TAM, cử-nhân khoa cách-trí,

Trường này:

— có đủ các lớp tiểu học và cao đẳng tiểu học (Enseignement primaire & primaire supérieur franco indigène)

— có các giáo sư đỗ bằng cử nhân khoa văn chương, khoa cách trí, bằng cao đẳng sư phạm, bằng tú tài chuyên giảng.

— có nhiều học sinh theo học tại trường ấy năm vừa qua đã đỗ bằng cao đẳng tiểu học (Diplôme de fin d'études primaires supérieures franco-indigènes), đỗ bằng tiểu học (certificat d'études primaires franco indigènes) bằng sơ học (certificat d'études élémentaires indigènes).

— có hạ cả tiền học phí để các học sinh trong buổi kinh tế này có thể theo học: được như thường, học phí các lớp cao đẳng tiểu học như sau đây:

1ère Année	3$00	3e Année	5$00
2e Année	4$00	4e Année	6$00

Ngày khai giảng về niên khóa 1933-1934: 1er Septembre 1933

AI MUỐN BÉO MẠNH, MAU KHỎI CÁC BỆNH?
AI MUỐN KHÔNG CÓ BỆNH LAO?

« Tôi vẫn nội-ngoại ăn tất đông Tiên-Tửu của Ngài thấy Hiệu-nghiệm lắm. *Tiên-Tửu quả là thần dược, vậy Ngài lại gửi cho tôi 6 chai nữa (5 đồng 1 chai)* .. *M. TRẦN-PHƯƠNG Secrétaire des Douanes à Qui-nhon*

« Tôi ốm yếu, xanh xám, dáng sâm, nhưng cao quí và thuốc mấy năm hết bao ngàn mà vô hiệu, nay dùng Tiên-Tửu, thấy *khỏe mạnh, đỡ đa, ăn khỏe, mau tiêu đói, ngủ ngon, tiêu trong hết các bệnh*... Tiên-Tửu quả thần diệu lắm, vậy Quý-hiệu gửi cho tôi 6 chai nữa (5 đồng 1 chai). *Madame Tri-Phủ NGUYỄN-VĂN-CHUNG à Nam-Định* ».

« Ông-Thân Bà-Thân tôi đều mắc bệnh ho lao, xanh xám, ít ăn kém ngủ, chân tay bủn mỏi, đau ngực, mỏi lưng, nay dùng Tiên-Tửu và Thuốc của Quý-hiệu, không những mau khỏi bệnh mà ăn béo mập khỏe mạnh lắm... M. TRẦN VĂN-HÔNG, commerçant à Khoái-Châu.

« Môn thuốc Phùng của ngài quả là thần diệu lắm. Người bà con của tôi mắc bệnh đã 10 năm nay, thuốc tây thuốc ta hết lắm tiền mà vô hiệu, nay dùng thuốc *phong-hải của ngài mau thấy kiến hiệu lắm*. Vậy xin gửi cho hai thuốc nữa...

M. NGUYỄN-NGỌC-CÔN Bến-chủ à Phan Thiết

Coi những lời khen đó, đủ chứng rằng: Tiên-Tửu rất tiện dụng đại tài, các ngài nên uống vừa mau hết các bệnh, vừa được khỏe mạnh, làm ăn linh lợi phát đạt, sanh nam đẻ bảy bình yên vô sự, vì Tiên-Tửu rất thơm ngon, trẻ nhỏ cũng uống được, không say) là thuốc *Cố tinh Bổ thận, Bổ Phổi, Bổ Khí huyết, Bổ gân cốt. Bổ Tỉ vị rất mạnh, rất tốt, hơn sâm nhung cao quế nhiều lắm*, nên mau được béo mập, khỏe mạnh, ăn khỏe mau đói, ngủ ngon, tiêu tiện trong mát, đại tiện nhuận hoạt, hễ có các bệnh *ho lao, đau phổi, đau ngực* hen suyễn, đau lưng, tiểu vàng đục, đau xương, ung sầu, lở chốc, phù bang, ngã nước, thương hàn, ngọc bệnh lâu, tim la, *động kinh*, tê thấp, đau bụng kinh niên, đau tim, đau dạ dày, đau bà bạch đới, bạch trọc, kinh nguyệt không đều, muộn con, trẻ nhỏ cam sài, xanh xám vàng vàng cũng mau khỏi lắm. *Còn như thuốc thần diệu nhất là: Thuốc Phùng hết; ho lao, ho kinh niên thổ huyết; Hen suyễn; Di mộng tinh; Lậu kinh niên; Giang mai; đau bụng kinh niên; Đau mắt kinh niên; đau ngực; Đau thận*, vân vân.... Vậy đáng Thuốc vừa dùng Tiên-Tửu càng mau khỏi bệnh, cam quyết rằng sốt trước hơn không đâu có thuốc chữa các bệnh khó khăn kinh niên thần diệu đại tài bằng thuốc của Bản-Đường. Vậy cứu nhất nhân, đức vạn phước, các ngài nên mách bệnh nhân gửi thơ về *ĐẠI-BẢO DƯỜNG 72 rue des Médicaments à HANOI* mua Tiên-Tửu và Thuốc để duy mau khỏi bệnh: theo lối giao ngân lãnh hóa cũng được.

Dùng sữa
"LE GOSSE"
Sữa «LE GOSSE» rất bổ cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.
Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932-1933
Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon
Có bán trong các tiệm tạp-hóa ở Đông-Pháp.
HIỆU GIẤY XANH: *Giá mỗi hộp* . . . . . 0$32
Đại-lý:
ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES
HUE — TOURANE — QUINHON

VIÊN ĐÁ MÓNG

Giáo dục tiểu thuyết

Soạn-giả: THIÊN-TIÊN-SINH
Dịch-giả: CHÂU-ĐÀNH

Số 21

Đêm khuya trời lặng, vầng trăng ẩn trông đám mây, sáng như ban ngày. (Bửu-Thuyên với Hiệu trưởng đương nói chuyện, luồng gió thoảng qua thổi tắt cái đèn trên bàn, thằng bé quẹt diêm thắp lại, thì vầng trăng đã vụt lên khỏi tầng mây, trông ra sáng như ban ngày, trong cung thấy lính trong sạch kia, chẳng có chút bụi gì cả. Bửu-Thuyên lặp lại: Quốc-Hoa từ chức, tôi tất là có lý do khác chớ chẳng không.

Hiệu trưởng nói: — Dầu có mà không nói rõ thì ai biết được. Lời xã trưởng nói đó cũng là đoán chừng mà thôi.

— Tôi dám chắc rằng Quốc-Hoa không vì sự quyến trọng ấy mà từ chức.

— Tôi vẫn tin lời nói anh, vì anh với Quốc-Hoa là bạn quen kia.

— Không chỉ bạn quen, chính là bạn chí thiết của tôi, và đồng học với nhau đã lâu nữa.

— Vậy thì hay lắm. Vì Quốc-Hoa mà từ chức thì kéo một sợi tóc mà rung động cả mình, toàn cả trường học đều chịu cái ảnh hưởng không tốt, một chức viên từ chức mà không có lý do, người ngoài sẽ nghị luận thế nào, mà toàn trường học cũng bị chia lay đông.

Quốc-Hoa là một nhà giáo sư thanh niên rất xuất sắc, tư cách ít có. Bửu-Thuyên lại là bạn thiết giao du từ lúc tuổi nhỏ, chắc là lời nói anh vào tai Quốc-Hoa, thấm thía hơn lời nói của kẻ khác. Vả lại cái lòng thành xác của anh, cảm người được sâu xa. Vậy tôi giao cái gánh ấy cho anh (tức là bảo với Quốc-Hoa thôi việc từ chức). Là có công lớn với toàn thể trường học nầy vậy. Hiện thơ từ chức của Quốc-Hoa còn ở nơi xã trưởng, mà xã trưởng cũng muốn vãn lưu lại.

Trong khi nói, Hiệu trưởng tỏ ý ân cần. Bửu-Thuyên nói: Vâng, tôi đã rõ cả, không dám phụ lời kỳ thác của ngài, dầu sao cũng đặt được tâm ý hai bên, thì mối hiềm nhỏ nhỏ kia liệu tàn ngay.

— Thế cũng nhọc lòng anh đó.

— Chỉ việc nhỏ mọn nầy, tôi xin hết lòng.

Bửu-Thuyên từ về, lúc ấy đêm đã khuya, chỉ nghe tiếng chó sủa trong xóm và tiếng mõ điểm canh cùng xướng hòa nhau. Các nhà hai bên đường đều đóng cửa, ai nấy đương chơi trong cõi mộng. Bửu-Thuyên vừa đi vừa nghĩ, về cũng vô ích, chi bằng thẳng đậm luôn tiện tới nhà ngụ Quốc-Hoa cho gặp mặt để nói chuyện. Lúc ấy trời mưa, xa xa trông thấy một ngọn đèn trên tầng lầu kia, còn đương hắt heo dọi sáng ra ngoài, biết rằng Quốc-Hoa còn thức.

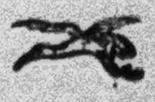

CHƯƠNG THỨ 7

Khổ cảnh kẻ mồ côi, đắng cay trăm mối

Thâm tình người bạn thiết, sau trước một lòng

Tấm thân gió bụi, một chút con côi, lu hiu trên cái giường bệnh, trong một cái nhà tường xiêu tranh nát kia; cái thảm cảnh trên đời, còn có cảnh gì đau xót hơn cái cảnh ấy nữa!

Mưa dầm gió thổi, hơi lạnh thấu xương, dầu là đêm hè mà không khác gì đêm mùa đông. Dưới ngọn đèn lu thiu trong tấm rèm sưa, một người đàn bà đau, đang rên rỉ trên giường, trở mình muốn ngồi giậy, như trong lòng có điều gì kích thích, nước mắt tuông giòng từng giọt rơi trên tấm đệm, tự nghĩ rằng bệnh thế của mình, không biết khi nào mạnh giậy; cái sống thừa không bao nhiêu mà những việc hệ lụy còn nhiều. Nếu như chồng mình còn thì còn nói gì nữa, cái nầy thân côi bóng chiếc, không còn có chút hy vọng gì, thì ngày sống nầy không khác chi ngày chết, quang âm ngày trước, ngưng lại như một giấc mộng, mà tiền đồ sau nầy nó gai gốc làm sao! Nghĩ đến cái nông nổi như thế, nghe trong mình càng mỏi mệt, gắng hết sức cũng không ngồi giậy nổi!

Người đàn bà đau nghĩ thế, rồi ngẩt mắt ngó quanh bốn phía, dưới bóng đèn khuya nhấp nháng, hình như có con quỉ ghê gớm toan đắc mình cùng đi. Khốn nạn! cái chết kia còn tiếc gì, chỉ đau đớn là bỏi thương thằng bé con nầy thôi!

Thằng bé nầy còn ở bên cạnh mình thì chết sao cho đành, song con quỉ dữ tợn kia không dung cho thì biết làm thế nào? Thế thì đầu chút bé con nầy có nhu do nơi tay, rất cục cũng phải bỏ nó mà đi thôi!

Than ôi! hai mẹ con nương nhau như hình với bóng, một mai mình nhắm mắt mà con mình hóa ra đứa mồ côi, đi xin ở đâu, nằm nơi ngủ đồng, có thoát khỏi cái kiếp ma chết đói không? nghĩ đến cảnh ấy, nước mắt lại tuôn sa tuôn giọt nên giọt dài, mà không sao ngăn được.

Lúc ấy, thằng bé kia đương ngủ, sắc mặt xanh xao mà tự trong con mắt mẹ thì thấy cái mặt thằng kia đáng yêu làm sao! người mẹ vừa khóc vừa nói: Con ôi! vì nuôi bệnh mẹ mà con đến khổ nhọc, con có ngờ đâu bệnh mẹ đến nguy thế nầy! mẹ con ta cái rái với nhau, tình cảnh thế thảm đường nào, mà bác trời già nỡ chia rẽ ra sao! Từ ngày mẹ đau đến nay, cứ ngày đêm khăn vái lại lo cơm thuốc, cực nhọc vô chừng, nên gặp ốm thế nầy, ấy là tội ai? xem mấy ngủ mà trong giấc chiêm bao tỏ ra vẻ cười, lại dựa vài vào cánh tay mẹ, có lẽ mơ tưởng như ngày cha mẹ còn, cả nhà sum họp hay sao?

(Còn nữa)

trưởng làng Vinh-giang, tổng Bình-thanh, huyện Tuy-phước, lạm dụng quyền làng, làm đều ích kỷ, cùng hương bổn Võ-Cử, tiền thám của làng.

1°) Sổ chi thâu của lý trưởng, làng mời kêu bảo tính 3 kỳ hội nhóm nay, hiện đương cứu xét.

2°) Còn phần hương bổn tính rõ ràng, thâm lạm của công bổn hết 107$00.

3°) Dân thì nghèo mà lý trưởng thâu thuế mỗi người 6$36, và không cho biên lai, mà ở làng tiếp cận Xuân-long chỉ thâu mỗi người 6$24.

Lý hương như thế, dân chịu khổ sao kham ? , Lai cảo

TRỜI NGÓ LẠI!

Những bịnh Phong-tình như: Dương-mai, cốt-khí, sang-độc, tim-la, đau lậu v. v. .

Dùng đủ thứ thuốc không hết, trở đi trở lại Mau tìm cho đặng:

SƯU ĐỘC BẢ ỨNG HOÀN

CỦA NHÀ THUỐC

ÔNG-TIÊN

Rue P. Blanchy prolongée - SAIGON

Trời sẽ ngó lại!

Bịnh mới phát hay là lâu năm, nặng nhẹ thế nào cũng dức tuyệt. Cam đoan 10 người không sai một, không hại sinh-dục, ai ai cũng khen tặng. Mỗi hộp 1p 50 uống 5 ngày.

Đại-lý: Minh-Nguyệt Phan-thiết-Trương-trọng-Hy Phan-ri. Hồ-văn-Ba Qui-nhơn. Trần-ngọc-Xuân Bình định.

Cô gởi cách lãnh hóa giao ngân do:

NGUYỄN-VĂN-HOÀNH

Nhà thuốc ÔNG-TIÊN

Rue P. Blanchy prolongée SAIGON

MỘT HỘP

THIỆT

THUỐC HƯỜN

VALDA

dùng trúng lý, ngâm phải lúc

thì đủ ngăn ngừa

Khỏi đau dóc giọng, Khỏi đau phổi và đủ trừ các bịnh

NHỨNG LÀ

Sổ mủi, nghẹt mủi, phong hàng, ngoại cảm, hoặc dầm nhiệt nổi xâm, vân, vân

MÀ NHỨT LÀ PHẢI

ĐỔI CHO ĐƯỢC

THIỆT THUỐC HƯỜN

- VALDA -

bán đựng trong hộp mà thôi, trên nắp hộp nhớ phải có chữ hiệu

- VALDA -

mới thiệt phải

Sách đáng xem, giải rõ Pháp Phật là quốn «PHÁP GIÁO NHÀ PHẬT» của M. ĐOÀN-TRUNG-CÔN 143 đường Louvain Saigon. 160 trương cỡ lớn, giá 0$70. Gởi lãnh-hóa giao-ngân.

Monsieur TRƯƠNG-ĐẠI-BẰNG

Directeur de la

SAVONNERIE ĐẠI-TÂM

82 Bd Tong-Doc-Phuong CHOLON

Kính ông,

Xưa nay tôi có dùng nhiều thứ savon, song thứ nào cũng làm cho hàng, lụa, lãnh và tussor của tôi trở nên vàng. Lác sau nầy tôi mới dùng thứ savon Đại-Tâm của ông thật chẳng sai theo lời quảng cáo. Bọt nhiều, không nhớt, ít hao, không hôi mà giặt đồ hàng thật trắng.

Tôi rất mừng cho công nghệ nước nhà, nên có ít lời chúc cho ông đặng bền vững trên cuộc thương trường.

Nay kính

LÊ-VĂN-BẢO

Directeur de «NHÀ TƠ LỤA»

79 Rue vannier SAIGON

Cảm, cảm, sốt

chỉ

THẬP-LINH-ĐƠN

của VĨNH-HƯNG-TƯỜNG là hay

NẾU TA PHẢI ĐAU

ve, bịnh dạ-dày, bịnh khó-tiêu, bịnh táo kết, bịnh sống-phong, bịnh thận-hư, đau đớn, bịnh tê-thấp, nhức-đầu, chóng-mặt, v. v. Nếu ta phải bịnh thoát-sang, bịnh nổi-gân-xanh, bịnh lở nhọt ở đui, bịnh ngoài-da, bịnh hắc-điến, bạch-điến, hắc-lào, nhọt-say, ngứa-ngáy, v. v.

Ta nên trừ tiệt ngay những căn nguyên bịnh ấy đi, ta nên uống

TISANE des CHARTREUX

de DURBON

làm bằng nguyên liệu các cây ở núi Alpes, lọc sạch máu sấu và cho ta sức khoẻ cũng như thuốc ấy đã cứu được muôn vàn người khác.

Nếu ta bị xanh xao, vàng bủng, yếu gân, phiền-muộn, mệt nhọc, không có sức lực, ta nên theo phương thuốc dùng hợp là PILULES SUPERTONIQUES và thuốc TISANE vừa lọc máu sấu lại vừa bồi bổ, thì ta sẽ chóng được lại người vô cùng khoẻ mạnh.

CÁCH DÙNG VÀ GIÁ CẢ THEO THƯỜNG

Phòng thí nghiệm quan

J. PERTHIER & GRENOBLE

(Nước Pháp)

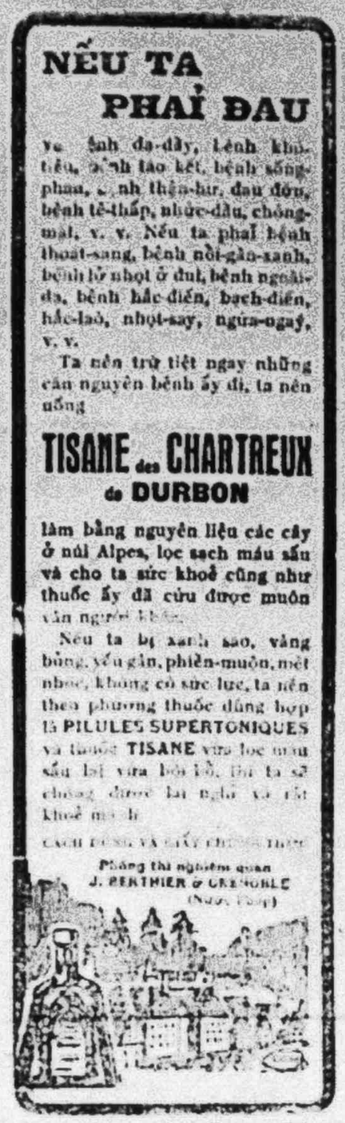

Trẻ con biếng ăn nên mua thuốc

PHÌ-NHI CAM-TÍCH

của VĨNH-HƯNG-TƯỜNG

Mỗi lọ . . . . . 0$20

Sách thuốc Việt-Nam

làm toàn bằng chữ Quốc ngữ, có chua thêm chữ Hán

Nhà nghiên cứu khoa thuốc Việt-Nam xuất bản

Sách này do mấy nhà lương-y tinh thông nghề thuốc của ta, lưu tâm nghiên cứu các lý thuyết khoa thuốc cũ, mới, đông, tây; đem sự suy xét, lịch duyệt và kinh nghiệm, từng trải lâu năm làm thành sách này: nói rõ các tạng, phủ, kinh, lạc, căn nguyên các bịnh, cách xem bịnh, phép xem mạch, trị bịnh bằng thuốc ta, rất là rõ ràng, giản tiện; không những các nhà muốn nghiên cứu nghề thuốc phải cần xem tới, mà hết thảy các nhà, nhà nào cũng nên có một bộ, để biết cách phòng bịnh, giữ mình, thực là một pho sách rất hay trong xã hội ta về đường thực dụng.

Cả bộ 10 quyển, giá 3$00

Cả 10 quyển đóng gọn làm một pho, bìa giấy, giá : 3$50

Ở xa mua gởi mandat trước thêm cước phí 0$40

Nếu lãnh hóa giao ngân sẽ thêm cước phí 0$55

Thơ và mandat gởi cho

M. NGUYỄN XUÂN-DƯƠNG

N° 123, Phố Khách -:- NAMDINH

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thực hiệu nầy chế ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ

DỂ TRỊ BỊNH ĐAU-LẬU

mới bị hay là có đã lâu rồi

Trong 232 người A-Rập dùng thuốc nầy thì lành bịnh hết 231 người

(Y theo lời phán các lương-y ở Alger)

BÁN TẠI SỞ: SPÉCIALITÉS PEYRARD

26, Rue de Grenelle, PARIS

và cùng các nhà thuốc có danh

Thuốc Xán

Xơ mít một liều 1$00

trừ tuyệt bịnh Xán

Thuốc cai nha phiện

Bổ rất êm đềm, Tam-kỳ biết tiếng, ai muốn khỏi nghiện. Gửi thư cho biết:

1 / Hút ngày mấy bửa ?

2 / Mỗi bửa mấy phát ?

3 / Xài ăn mấy lượt ?

Nguyên sở tòa thương hạng thông phán.

Trần-đức-Cảnh

57, Phố Định Tân, 57

Tonkin NAM-ĐỊNH

DÍA BÉKA

PHỤNG-HÁ

ETIQUETTE NOIRE

Mme RICHARD

Rue Citadelle -:- Huế

BẮC-NINH

Bệnh quỷ đã có thuốc tiên ! !

Nếu ai mắc LÂU, hay TIM LA, hay LÂU nhập CỐT nghĩa là khái rồi bể trong người nhọc mệt thức đêm uống rượu thì sáng có mủ, hay trong [illegible] hay lần cái nhốt một cái, xem đã có mủ vì các vi-trùng GONOCOQUE nó ẩn vào trong xương, trong máu, bề [illegible] ở giới thì như vậy, bịnh nầy rất nguy hiểm và chuyển nhiễm, nếu đã cho lấy BÀ thì người ấy mắc bịnh đau GIA-CON (Métrite) khí huyết hoạch, bằng huyết v. v, tai sinh đẻ rất hèm, nếu đẻ con [illegible] hay bỏng [illegible] còn TIỀM-LA nhập CỐT, người khỏi nữa trong máu trong xương các vi trùng SPIROCHETE DE SCHAUDINE cho nên trở giới hay sốt, đau đầu, đau mình, đau lắc đau xuống [illegible] tay mỏi mệt, các cả nọc nầy nó chuyển nhiễm rất là nguy hiểm vì thế cho nên ta nhiều người đã [illegible] đẻ con thiếu cái Ha, ta cho là đã quấy ngo, vì cái nọc nầy nó chuyển nhiễm sang tự lúc thụ thai, nếu mắc bịnh không tìm được thứ thuốc thần hiệu nầy thì các nọc ấy chuyển nhiễm sang mấy mươi đời, như con sang đến chán chết, v. v. vì thế nhiều người thử [illegible] có bịnh khi xem máu thì trong có vi-trùng TIM-LA, còn như bịnh HỞ LOÉN (Chancre mou) bịnh nầy nó [illegible] có vi trùng BACILLE DE DUCREY, các vi trùng nầy nó cũng ẩn vào trong xương, trong máu, nó cũng nguy hiểm như TIM LA bịnh nầy cũng có nhiều người thiệt hại đến thân thể, vậy cần ngài mắc phải các bịnh nầy [illegible] bịnh nhập CỐT mấy mươi năm hoặc mới mắc phải, thì [illegible] ngay thuốc HIẾU HOÀNG VĂN ẤP, số nhà [illegible] phố Ninh-giang Bắc-Ninh (Tonkin) [illegible] có [illegible] phải mua thuốc, và [illegible] nọc, người có bịnh uống thuốc vẫn đi tìm ăn [illegible] thường, khỏi bao giờ không biết [illegible] vậy, nếu [illegible] BÀ có thai uống cũng được không hại [illegible] thuốc 1$40, 1p60 TIM LA 3p00 [illegible] ĐẠI LÝ LÊ-NAM-HƯNG Commerçant Rue de Gia-long à PHAN-THIẾT, HỒ-VĂN-CHIỂU chez Vinh-xuân-Hiệu commerçant cả Tây à QUẢNG-NGÃI, nếu ngài muốn mua thì gửi cho một ít tiền trước con bản hiệu gửi nhận lãnh giao ngân như ai bằng muốn làm đại-lý xin viết thơ về bản hiệu.

AI MANG BỆNH CỐT KHÍ ĐAU NHỨC GÂN CỐT

hãy dùng

THÁNH-DƯỢC BÉJEAN

là thứ thuốc chuyên trị các bịnh đau gân cốt, phong lỗ, nhức nhối và tất cả các bịnh phong (Goutte, Rhumatismes, Sciatique, Arthrite) rất hiệu nghiệm.

Uống trong 24 giờ đồng hồ đã thấy bớt đau. Chỉ uống một chai đã thấy hiệu nghiệm như thần.

Có bán tại các tiệm thuốc tây Dépôt Général: 30 r. des France Française PARIS

Ai đa tư lự, tim óc hư nhược, tinh thần yếu đuối ? khí huyết xấu, và kém sinh dục ?

Nên chú ý !

1°) THUỐC THANH TÂM

Bổ-não-hoàn

Chuyên mộc hưng vượng tinh thần, sung tác não lực, bồi bổ tâm huyết, thống trị những người chăm chỉ học tập, tư lự quá độ, hoặc bằng ngày làm việc bằng trí não nhiều, hao tổn tinh thần, lao thương tâm huyết, sinh ra rối loạn gân óc, tâm tánh bất định, ít nhớ hay quên, hay đánh trống ngực, nằm hay giật mình, ngủ không yên giấc, mơ, mộng, mê, sảng, chóng mặt, nhức đầu, nếu để lâu ngày sẽ sinh chứng xuyên-đầu thống (đau óc) nữa, tứ chi bất hoài, ăn uống kém ngon v.v.

Dùng thuốc nầy lập tức lành mạnh.

2) THUỐC ĐIỀUKINH

Bổ-huyết-hoàn

Chuyên môn điều hòa kinh-nguyệt, bồi đắp bổ huyết và tối dưỡng sinh dục. Thống trị đàn bà các chứng kinh-nguyệt xấu kém bất điều, thấy kinh tháng sớm, tháng muộn, tháng có, tháng không, tháng nhiều, tháng ít, hoặc một tháng thấy kinh vài lần, kinh kỳ trước sau đau bụng, kinh ra hoặc tím, hoặc đen, hoặc loãng, trắng, hoặc huyết hôn, huyết cục, lậu huyết, băng huyết, tích huyết, dong huyết, dạ con hư lạnh, óc khí sinh chứ ghỉ hư (bạch-đái) nữa, làm cho ngăn trở, sinh dục lâu năm không chửa, sản hậu gầy mòn, mặt vàng da sám, kém mọi sức khoẻ v. v. Dùng thuốc nầy đều được khỏi cả.

2 thứ thuốc nầy cùng giá mỗi lọ **1$00**, *nửa tá* **5$00**

Bán tại

A-CHÂU DƯỢC-PHÒNG

N° 127 Hàng Bông -:- Hanoi

MAGASIN DE SOIERIES

TÂN-LỢI

138-140, Boulevard Tổng đốc-Phương — Cholon

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải, như là: lãnh, xuyến, trơn, cẩm nhung, cẩm châu v. v. Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sờ phai tuổi. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt bổn v. v., khăn đội đầu rút và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp, đủ các thứ mùa nhuộm của Tây hiệu «Teinture Ideale» danh tiếng thuở nay ở Nam kỳ.

Lãnh bán sách mới xuất bản nhan đề «Pagode Chinoise et Annamite de Cholon» (Đề ngôi Hoa-Việt tự miếu) viết toàn Pháp văn, của M. Lê-văn-Lưu, bản làm học sĩ, thường thọ ngũ đẳng Bắc đẩu bội tinh, soạn có 26 cái ảnh chụp (photogravure).

Sách nầy đóng giá 1$00, gởi theo [illegible] lãnh hóa giao ngân 1$20.

Mấy nhà bán sách Tây và ta tại Sa[illegible] có bán.

Bánh hộp biscuits «Kim-Thời» của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nhau biscuits melanges chinois của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê hồng).

Ở Bắc kỳ có bán ở hiệu Quảng [illegible]-vạn-Thành Nội-hóa 129 Boulevard Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung kỳ và Bắc kỳ. Ở xa xin viết thơ về thương nghị.

TÂN-LỢI

138-140, Bd Tổng đốc Phương — CHOLON

L'ELIXIR DUPEYROUX

Làm cho máu có nhiều chất trừ vi trùng, bịnh gì chưa [illegible] khỏi xác chất thơm vào máu rồi chạy qua phổi ra ngoài, thở được dễ chịu, ăn ngon, hơi bổi, cần nên hơn trước. Dụ giấy [illegible] uống được thuốc ngọt Dupeyroux, thử nghiệm đã 40 năm. [illegible] bịnh ho ra máu ho lao phổi, lao xương [illegible] bịnh nhẹ hơn như bịnh ho sổ mui, đau tức ngực, ho ra đờm, ho hen, vân vân. Mỗi chai to 1$05 (Không kể tiền [illegible]) bán tại các hàng [illegible]

Pharmacie PHẠM-DOÀN-DIỄM à Tourane

Viết thư hỏi, sẽ gởi biếu cách chữa.

Laboratoires du Docteur DUPEYROUX, 5, Square de Messine, PARIS

BỆNH ĐÀN BÀ!

Phần nhiều đàn bà con gái thường mắc chứng KINH-NGUYỆT BẤT ĐIỀU tháng có tháng không, khi trời khi sụt, trước hay sau khi kinh kỳ thường hay đau bụng, kinh ra hoặc tím hoặc đen hoặc trắng: lậu huyết, băng huyết, gió con tử lạnh, khí hư, bạch trọc, [illegible] tiện tức buốt, lệch tử cung, sa hoa muống cùng là thai tiền, sản hậu, mặt xám da vàng, kém ăn ít ngủ vân vân.....

Chứng KINH-NGUYỆT BẤT-ĐIỀU, khi sơ phải do bởi huyết hư, gan rạo. Thình thoảng thấy gây gầy nóng rét, không khẳng ho khan, gân thịt giật máy cạnh sườn đau bụng dưới tức. Ăn kém ngủ ít, mặt chóng đầu rức, thân mình buồn bã. Hoặc vì phiền muộn, nất tức, hoặc vì bị bịnh lậu, giang mai truyền nhiễm, sau khi khỏi rồi không chịu bồi bổ, hay không biết kiêng cử cho hợp cách vệ sanh mà sinh ra. Ai bị các chứng kể trên nên mau dùng thuốc SƠ CAN BỔ HUYẾT hoàn là được chóng khỏi.

Mỗi ve 1$ — nửa tá 5$ —

Quý khách trong TRUNG NAM-KỲ, AI-LAO, mua thuốc, thư từ, mandat đề tên :

M. SINH-HUY

Rue Maréchal Foch à VINH

KHẮP ĐÔNG-DƯƠNG CHỢ CÙNG QUÊ

Là lần thứ nhất trong nghề dệt ta

Mới chế ra ?

Bản hiệu mới chế ra thứ áo Chemisette để mặc mùa nóng bức rất mát, để chơi Tennis rất tiện, mà nhất là các ngài bận Âu-Phục rất đẹp rất lịch sự.

ÁO MÀU TRẮNG HAY MÀU GHI,

Cổ có fermeture [illegible] hạng nhất 2$00 hạng nhì 1$50

Cổ cái Cúc hạng nhất 1$50 nhì 1$00

Gửi đi xa thêm 0$25 tiền cước.

Giấy deux couleurs vẫn bán 5$50 gởi đi thêm 0$70 cước.

Catalogue AN-THÀNH 1932 vẫn trừ 15%

Giấy vải trắng hay vải đen để crêpe đúc vẫn bán 1$65 gửi đi thêm 0$55 tiền cước.

AN-THÀNH 37 Phố hàng Đào **HANOI**

RÁNG GIÚP NHAU !!!

QUÍ BÀ! QUÍ CÔ

Đã dùng thuốc Điều-kinh bạch đái hiệu ÔNG-TIÊN thấy hiệu nghiệm, xin cố đông cho chị em biết mà dùng, người bịnh có huyết trắng đàm đỏ, khí nhiều, khí ít, hầm đen, vàng dợt, trắng đục, nặng nhẹ lâu mau thế nào dùng cũng tuyệt bịnh (chắc vậy) ông chánh Barthélemy, colon à M. Lon Annam Ông Đỗ thuế Hàn, gérant plantation Cuisocông Thudaumot, ông Đỗ văn-Toàn, thơ-ký phòng nhì Nam-kỳ sở phế đều công nhận thuốc nầy là thần hiệu.

Mỗi gói 0$30 — nửa tá 1$50 — một tá 3$00

Con trẻ em ăn không tiêu, bụng lớn kêu gân xanh, nước da vàng, thân thể ốm o, con mắt lờ đờ đỏ ghèn, đỏ mà hồi trắng, đang nóng mê mang dùng Thối nhiệt-Tán hiệu ÔNG TIÊN trước sau mười phút hết liền. Nhân ông Nguyễn thành-Được, secrétaire des P. T. Kompong trạch mời cho lấy thử nhứt ông thấy sự công hiệu cấp kỳ của thuốc nầy. Mỗi gói chỉ có 0$10.

Đại-lý: Minh-Nguyệt Phan thiết, Trương trọng-Hy Phanri, Hồ văn Ba Qui nhơn, Trần ngọc-Xuân Bình-định, Nguyễn hữu Vinh Tourane, Vinh hưng Tường Vinh, Nguyễn văn-Minh Haiphòng, Nguyễn văn Đức Hanoi.

Cần thêm đại lý các tỉnh Trung kỳ hoặc lông nhiều, thể lệ dễ, xin viết thơ thương nghị:

Mme NGUYỄN-VĂN-HOÀNH

Hiệu thuốc «ÔNG TIÊN»

Rue P. Blanchy prolongée - SAIGON

Ai mắc bịnh Tê, Bại, Phong, Thấp?

Ai thường đau Xương, đau Cốt ?

Bịnh phong thấp, xét xem bởi thế,
Thật tại là Vinh-Vệ bất hòa.
Khí hư huyết nhược sinh ra,
Lại thêm cảm mạo nhiễm qua trong mình
Ở ống xương thích lanh chạy khắp,
Buổi đương chơi, cực thấp đêm kia.
Ai mà mắc phải ê chề,
Chân tay co rút thật lê đa buồn.
Trông sách mạo, mắt mờm dị dạng,
Sợ rồi ra liệt hàng phế nhân.
Chờ chi đến tức ngày nơn,
Kiếm tìm thầy được chuyên chữa chỗ đi.

Muốn chóng khỏi mau thì chiếu cố,
Tiêu-Hạnh-Lâm quả bộ mới vừa,
Hàng Buồm phố lý đông sao.
Mua Tam-Xà-Hồ-Cốt-Cao mà dùng.
Chế ra để khử phong, trừ thấp,
Thuốc hòa bình cứu cấp đồng bang.
Thật là công hiệu lạ nhường,
Cường gân kiện cốt hết phương bổ trì.
Kể con thận khác chi thần dược.
Huyết lưu thông người được mạnh ngày
Dùng qua một biết thuốc hay,
Mỗi ve 1$50 6 ve 7$50.

Nên dùng : . . . . . .

TIÊU-HẠNH LÂM CỐ-TINH-HOÀN nhờ khi ta bị bịnh đi, mộng, hoạt tinh, khí lỏng, khí lạng, hoặc sau khi bị bịnh phong tình đã khỏi, hoặc chưa được thật khỏi, khi đi tiểu thường có khí trắng ra như sợi chỉ, rỉ gà v. v. nước tiểu lúc vàng, lúc đục, lưng đau, gối mỏi, chậm đường sinh dục.

Có bệnh xin chóng chữa đi, kẻo nguy tính mạng, không bịnh mách bảo đồng bào nên nhận lấy đến hiệu Xá-Tổ-Hồ-Cầu mà đi được Bắc con Trung, Nam, Bắc tìm dùng xem nay. Mỗi ve 1$00 6 ve 4$00.

TIÊU-HẠNH-LÂM

108 Phố Hàng Buồm HANOI

Ở gần đến hiệu QUẢN-HƯNG-LONG số 88 phố khách Vinh mà mua ở xa gởi ngân-hóa giao-ngân.

Imprimerie TIẾNG-DÂN, HUẾ

Directeur Gérant: HUỲNH-THÚC-KHÁNG